

Sygn. akt I C 722/16

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 sierpnia 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi - Północ w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Paweł Janaszek

Protokolant: Patrycja Kosicka

po rozpoznaniu w dniu 18 sierpnia 2016 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa R. L. z siedzibą w V. w M.

przeciwko M. B.

o zapłatę

oddala powództwo w całości.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 7 kwietnia 2011 roku (data stempla pocztowego k. 29), powód R. L. w V. na M., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o zasądzenie od pozwanej M. B. kwoty 2.652,50 zł wraz z odsetkami maksymalnymi za opóźnienie od dnia 03 stycznia 2015 roku do dnia zapłaty, a także kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, iż 23 stycznia 2014 roku, pozwana dokonała rejestracji w systemie informatycznym spółki (...) sp. z o.o. (poprzednio L.pl sp. z o.o.), a następnie złożyła wniosek o pożyczkę, za pośrednictwem formularza internetowego. Po wygenerowaniu profilu klienta pozwanej wysłana została ramowa umowa pożyczki. Warunkiem potwierdzenia ramowej umowy pożyczki było przelanie na rachunek (...) sp. z o.o., kwoty 0,01 zł oraz wpisanie w tytule przelewu unikalnego kodu, co też pozwana uczyniła w dniu 23 stycznia 2014 roku.

Po zaakceptowaniu wniosku pozwanej o udzielenie pożyczki, w dniu 3 grudnia 2014 roku, (...) sp. z o.o. dokonał przelewu pożyczki w wysokości 2.500,00 zł na rachunek bankowy strony pozwanej. Dzień spłaty pożyczki określono na 2 stycznia 2015 roku, a całkowita kwota do spłaty wyniosła 2.972,50 zł. Pozwana nie wywiązała się ze spłaty zobowiązania, w związku z czym podjęto działania windykacyjne. W dniu 30 grudnia 2014 roku, (...) sp. z o.o. zawarł z powódką umowę cesji wierzytelności, której przedmiotem była min. wierzytelność przysługująca zbywcy wobec pozwanej. Do chwili obecnej pozwana nie uregulowała należności (pozew z załącznikami k. 1-29).

Pozwana nie zajęła stanowiska procesowego w sprawie.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 23 stycznia 2014 roku, pozwana M. B. dokonała przelewu kwoty 0,01 zł tytułem akceptacji warunków ramowej umowy pożyczki L.pl (wyciąg z rachunku k. 9).

W dniu 3 grudnia 2014 roku, na rachunek należący do pozwanej M. B., przelano kwotę 2.500,00 zł tytułem: „ID pożyczki L.” (wyciąg z rachunku k. 10).

W dniu 2 stycznia 2015 roku, zostało wystawione Potwierdzenie Transakcji Kredytowego Instrumentu Pochodnego (swapu ryzyka kredytowego), którego celem było potwierdzenie zasad i warunków Transakcji Kredytowego Instrumentu Pochodnego, zawieranej pomiędzy R. L. w V. na M., a L.pl sp. z o.o. w W.. W potwierdzeniu tym wskazane zostały podstawy obliczenia wysokości stałego wynagrodzenia - wskazany został Portfel Referencyjny; wysokości zmiennego wynagrodzenia oraz warunki rozliczenia między tymi podmiotami (potwierdzenie k. 21-24).

Powyższy stan faktyczny ustalony został w oparciu o powołane wyżej dowody z dokumentów, które w zakresie autentyczności nie budziły wątpliwości sądu, rzecz jednak w tym, iż z przyczyn szczegółowo opisanych w dalszej części uzasadnienia, nie mogły stanowić podstawy do uwzględnienia powództwa.

Sąd nie brał pod uwagę złożonych przez stronę powodową niepoświadczonych za zgodność z oryginałami przez profesjonalnego pełnomocnika występującego w sprawie kserokopii: wezwania do zapłaty oraz zawiadomienia o cesji wierzytelności (k. 11-12).

Kserokopie dokumentów nie mają bowiem żadnej mocy dowodowej i nie można ich traktować jako innych środków dowodowych. Jest rzeczą oczywistą, iż strona wnioskująca o przeprowadzenie dowodu z dokumentu winna go złożyć do akt sprawy sądowej. Brak środka dowodowego skutkuje brakiem możliwości przeprowadzenia postępowania dowodowego co do jego treści, zaś wyjątkiem od powyżej reguły są sytuacje w których taki dokument znajduje się w posiadaniu osoby trzeciej, która na żądanie Sądu winna go przedstawić (art. 248 k.p.c.), ewentualnie zastąpienie dokumentu jego odpisem, pod warunkiem poświadczenia jego zgodności z oryginałem przez pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (art. 129 § 2 k.p.c.).

Kserokopie nie stanowią dokumentów – pod względem mocy prawnej nie są tożsame z dokumentami lub ich odpisami, co więcej nie mogą być traktowane w kategorii innych dowodów. Niepoświadczona kserokopia nie jest dokumentem, w sytuacji w której pismo nie może być uznane za dokument, ***nie może być ono też podstawą do prowadzenia dowodu w trybie art. 308 k.p.c.*** Odmienne ujęcie tego zagadnienia prowadziłyby do obejścia przepisów o dowodzie z dokumentu. Wymienione w art. 308 k.p.c. środki dowodowe ustawodawca zaliczył do „przychodów utrwalających albo przenoszących obrazy lub dźwięki”. Oznacza to, że środki te, w tym także fotokopie, mają przedstawiać rzeczywistość poprzez zawarte w nich obrazy lub dźwięki, a nie przez opisy wyrażane pismem (tak: Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 24 listopada 2010 roku, sygn. akt I ACa 831/10, opubl. LEX numer 898656, Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 lutego 2007 roku, sygn. akt II CSK 401/06, opubl. LEX numer 453727, oraz Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 14 kwietnia 2014 roku, sygn. akt I ACa 1812/13, opubl. LEX numer 1496118).

Dla uznania kserokopii za dokument niezbędne jest oświadczenie o istnieniu oryginału o treści a formie odwzorowanej kserokopią - takim oświadczeniem będzie umieszczone na kserokopii i zaopatrzone podpisem poświadczenie zgodności kserokopii z oryginałem. Dopiero wtedy można uznać kserokopię za dokument świadczący o istnieniu oryginału. Bez wspomnianego poświadczenia kserokopia nie może więc być uznana za dokument, nie ma więc mocy dowodowej (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 czerwca 2000 roku, sygn. akt IV CKN 59/00, opubl. LEX numer 533122).

Nawet hipotetycznie, jeżeli przyjąć możliwość zaliczenia kserokopii do innych środków dowodowych – czego Sąd w niniejszym składzie nie uznaje, to i tak powyższe nie miałyby znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, skoro zasadnicze wnioski dowodowe zgłoszone w pozwie dotyczyły dowodów z dokumentów (odpisów), a nie ich kserokopii.

Jednocześnie nie stanowiły dowodów z dokumentu, ani też innych środków dowodowych pisma zatytułowane jako „Profil klienta” (k. 8) oraz tabele (k. 27-28), ponieważ pisma te nie zostały opatrzone jakimkolwiek podpisem.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu.

W przedmiotowej sprawie powód R. L. z siedzibą na M. dochodził od strony pozwanej roszczenia w wysokości 3.522,50 zł. Roszczenie to wynikać miało z wierzytelności powstałej wskutek niewywiązania się przez stronę pozwaną z obowiązków wynikających z umowy pożyczki, którą miał zawrzeć z pierwotnym wierzycielem (...) sp. z o.o., a która to wierzytelność następnie miała zostać przeniesiona na rzecz powodowej spółki.

Zgodnie z przepisem art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Stosownie zaś do treści art. 232 k.p.c. strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Mając na uwadze zamysł ustawodawcy, który nadał postępowaniu cywilnemu charakter postępowania kontradyktoryjnego, uznać należy iż gromadzenie materiału dowodowego należy do stron postępowania. Nie jest bowiem rzeczą Sądu zarządzanie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, nie jest też Sąd zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa zatem na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.) (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1996 r., I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/76). W istocie jest to obowiązek rozumiany jako potrzeba przytaczania dowodów przez stronę w jej własnym interesie. Jeśli bowiem strona nie będzie realizowała wspomnianego obowiązku wówczas narazi się na niekorzystne skutki procesowe swoich działań w postaci przegrania sporu sądowego. Zatem konieczność dowodzenia swoich twierdzeń w procesie sądowym podyktowana jest wyłącznie interesem strony. Art. 232 k.p.c. oznacza wprowadzenie w procesie zasady kontradyktoryjności i odstąpienie od odpowiedzialności sądu orzekającego za rezultat postępowania dowodowego, którego dysponentem są strony (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1997 r., II UKN 406/97, OSNP 1998/21/643, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 1998 r., II UKN 244/98, OSNP 1999/20/662).

W rozpoznawanej sprawie ciężar udowodnienia istnienia dochodzonej wierzytelności, jak i przejścia tej wierzytelności na rzecz R. L. w V. na M., spoczywał na powodzie, który z tych faktów wywodził skutki prawne.

W ocenie Sądu strona powodowa, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, nie wykazała w sposób należyty, ani przejścia wierzytelności dochodzonej w niniejszym postępowaniu z pierwotnego wierzyciela na powoda, ani nawet istnienia zobowiązania, z którego ta wierzytelność miałaby wynikać, nie wspominając już o wykazaniu podstaw prawnych i wysokości należności głównej i należności ubocznych oraz mechanizmów wyliczenia roszczeń ubocznych.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż w ocenie Sądu powód nie wykazał legitymacji procesowej czynnej do występowania w niniejszej sprawie. W realiach rozpoznawanej sprawy dopiero wykazanie tejże legitymacji mogło prowadzić do skutecznego dochodzenia wierzytelności, pomijając fakt, że powód winien również należycie wykazać istnienie oraz wysokość dochodzonego roszczenia.

Stosownie do art. 509 § 1 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. W świetle unormowania przyjętego w art. 509 k.c. przedmiotem przelewu może być wierzytelność przysługująca zbywcy wobec dłużnika. Oczywistym zatem jest, że przeniesienie prawa podmiotowego do świadczeń na inne osoby możliwe jest, gdy takie prawo w ogóle powstało. Zgodnie zaś z przepisem art. 511 k.c. jeżeli wierzytelność jest stwierdzona pismem, przelew tej wierzytelności powinien być również pismem stwierdzony.

Jeżeli chodzi o legitymację procesową czynną, to zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dawał podstaw, do stwierdzenia, że strona powodowa jest legitymowana do dochodzenia od pozwanego roszczeń mających wynikać z umowy pożyczki, która miała zostać udzielona przez pierwotnego wierzyciela (...) sp. z o.o.

W zakresie przejścia takich wierzytelności, strona powodowa powoływała się na umowę cesji wierzytelności z dnia 30 grudnia 2014 roku, która zawarta została pomiędzy (...) sp. z o.o. oraz powodem, a której przedmiotem była min. wierzytelność przysługująca zbywcy wobec strony pozwanej.

Podkreślić jednak należy, iż strona powodowa nie złożyła do akt sprawy przedmiotowej umowy, a jedynie potwierdzenie Transakcji Kredytowego Instrumentu Pochodnego (swapu ryzyka kredytowego) z dnia 2 stycznia 2015 roku, którego celem było potwierdzenie zasad i warunków Transakcji Kredytowego Instrumentu Pochodnego.

W potwierdzeniu Transakcji Kredytowego Instrumentu Pochodnego (swapu ryzyka kredytowego) z dnia 2 stycznia 2015 roku, wskazane zostały podstawy obliczenia wysokości stałego wynagrodzenia - wskazany został Portfel Referencyjny; wysokości zmiennego wynagrodzenia oraz warunki rozliczenia między tymi podmiotami (potwierdzenie k. 21-24).

Nie wchodząc, w szczególności, w rozważania, wskazać należy, że w efekcie zastosowania takich transakcji instrumentów pochodnych, na stronę powodową miało zostać przeniesione ryzyko kredytowe, związane z udzieleniem przez zbywcę pożyczek.

Transakcja Kredytowego Instrumentu Pochodnego (tzw. swapu ryzyka kredytowego) przenosi ryzyko kredytowe związane z podmiotem trzecim z jednej strony na drugą, za wynagrodzeniem w zamian za zabezpieczenie związane z wystąpieniem zdarzenia kredytowego odnoszącego się do wierzytelności (pożyczek) dotyczących podmiotu referencyjnego. W przypadku wystąpienia zdarzenia kredytowego kupujący miał prawo do przeniesienia wierzytelności na sprzedającego w zamian za otrzymane zmienne wynagrodzenie.

Zdarzenie Kredytowe miało zaś zostać określone w Zawiadomieniu o Zdarzeniu Kredytowym.

Do akt sprawy nie przedłożono Zawiadomienia o Zdarzeniu Kredytowym, które z jednej strony uprawniałoby kupującego (to jest L..pl sp. z o.o.) do żądania zmiennego wynagrodzenia od sprzedającego (R. w V. na M.), z drugiej do przeniesienia „dostarczonych wierzytelności” na sprzedającego.

Metodą rozliczenia, przyjęto rozliczenie z fizyczną dostawą - przeniesienie dostarczanych wierzytelności przez kupującego na rzecz sprzedającego.

W kolejnym etapie miało natomiast nastąpić „zawiadomienie o rozliczeniu z fizyczną dostawą”, na podstawie którego strony zawrzeć miały umowę cesji wierzytelności potwierdzającą dokonanie przelewu wierzytelności, w odniesieniu do których nastąpiło „zdarzenie kredytowe”.

Podkreślić przy tym należy, iż „zawiadomienie o rozliczeniu z fizyczną dostawą” powinno zawierać podstawowe informacje odnośnie dostarczanych wierzytelności w tym: numer pożyczki, kwoty niespłaconego kapitału, kwoty niespłaconych opłat za udzielenie pożyczki, kwoty niespłaconych odsetek karnych oraz opłat za upomnienia na dzień wystąpienia zdarzenia kredytowego.

W niniejszej sprawie nie przedstawiono ani „zawiadomienia o rozliczeniu z fizyczną dostawą”, ani zawartej na podstawie takiego zawiadomienia umowy przelewu wierzytelności, wśród których miałyby być wierzytelności przysługujące względem pozwanej.

Z przedłożonego Potwierdzenia Transakcji Kredytowego Instrumentu Pochodnego, nie wynika natomiast co było przedmiotem tych transakcji i powyższego nie wyjaśnia zawarte w nim odesłanie do załącznika A, ponieważ do akt sprawy nie został złożony taki załącznik. W konsekwencji zatem nie wiadomo jakie wierzytelności miały zostać dostarczone we wskazanym w Potwierdzeniu Transakcji Kredytowego Instrumentu Pochodnego okresie od 2 stycznia 2015 roku do 9 kwietnia 2015 roku (k. 21v).

Nie można uznać, że tabele znajdujące się na k. 27-28, spełniają te wymogi, ponieważ po pierwsze, nie mają charakteru dokumentu (nie są podpisane, ani nawet poświadczone za zgodność z oryginałem), pod drugie nie zostały opatrzone żadnym tytułem umożliwiającym zindywidualizowanie ich jako, chociażby wypis z załącznika A.

Jak już wskazywano możliwość dokonania rozliczeń, uzależniona została od dokonania „zawiadomień o zdarzeniu kredytowym”. Pełnomocnik powoda nie złożył takich zawiadomień, co więcej dopiero w ich treści wskazane miały być zdarzenia kredytowe upoważniające do przeniesienia dostarczanych wierzytelności na sprzedającego. W konsekwencji zatem w ogóle nie wiadomo jakie zdarzenie kredytowe, umożliwiało przeniesienie wierzytelności, mających według powoda przysługiwać w stosunku do strony pozwanej i czy takie zdarzenie zaistniało.

W istocie, w sprawie nie sprecyzowano wierzytelności objętych zawiadomieniami o rozliczeniu, ani nie złożono żadnego dokumentu stanowiącego załącznik A.

Mając na uwadze uwagi i analizy poczynione powyżej, w ocenie Sądu strona powodowa nie wykazała przelewu na swoją rzecz wierzytelności, będących przedmiotem niniejszego postępowania.

W konsekwencji zatem, już sama legitymacja procesowa czynna powoda nie została wykazana w sprawie, co już skutkowało koniecznością oddalenia powództwa w całości.

Podkreślić przy tym należy, iż nawet wykazanie dokonania cesji wierzytelności, skutkowałoby jedynie wykazaniem legitymacji procesowej czynnej, a nie zasadności, a tym bardziej wysokości dochodzonych pozewem należności.

Istniejące w sprawie wątpliwości co do okoliczności faktycznych i twierdzeń zawartych w pozwie, skutkowały oddaleniem przedmiotowego powództwa, nawet w sytuacji braku zajęcia stanowiska przez stronę pozwaną.

Stosownie bowiem do treści art. 339 § 1 k.p.c. jeżeli pozwany nie stawiał się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny. Z kolei przepis art. 339 § 2 k.p.c. stanowi, iż w tym wypadku (tj. określonym w art. 339 § 1 k.p.c.) przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

W świetle zgromadzonego materiału dowodowego, twierdzenia powoda o istnieniu dochodzonej wierzytelności oraz dokonaniu jej przelewu z pierwotnego wierzyciela na rzecz powoda nie mogły zostać poczytane za udowodnione.

Sąd powziął wątpliwości co do przytoczonych przez powoda okoliczności faktycznych, ponieważ powód nie wykazał kiedy, w jakiej wysokości i na jakiej podstawie powstawały należności, których suma stanowiła kwotę roszczenia dochodzonego pozewem.

Powód powołuje się na niewykonanie zobowiązania przez stronę pozwaną, nie udowadnia jednak, że zobowiązanie będące podstawą prawną świadczenia pozwanego rzeczywiście istniało.

Podkreślić należy, iż profesjonalny pełnomocnik powoda nie złożył do akt sprawy dokumentów wskazanych w uzasadnieniu pozwu, które miały dotyczyć umowy zawartej przez stronę pozwaną w dniu 23 stycznia 2014 roku.

Do akt sprawy przedłożony został jedynie wydruk ramowej umowy pożyczki opatrzony datą 2014-22-12 godz. 14:36:04 oraz opatrzony datą 2014-12-03 godz. 11:23:40 wydruk (niepoświadczone za zgodność z oryginałem, ani nie opatrzone żadnym podpisem) zatytułowany: „indywidualne warunki umowy pożyczki” (k. 4-7).

Powyższe, nie może być dowodem na zawarcie przez pozwaną umowy, bowiem stanowi jedynie wydruk (nieopatrzony niczym podpisem), nadto opatrzony jest inną datą.

Tym samym stwierdzić należy, iż powód nie udowodnił, aby R. L. przysługiwała wierzytelność w stosunku do strony pozwanej, nie wspominając już o jej wysokości.

Powyższe okoliczności, oprócz zatem braku wykazania legitymacji procesowej czynnej, również uzasadniały oddalenie powództwa.

Reasumując w świetle zgromadzonego materiału dowodowego powyższe twierdzenia powoda o istnieniu dochodzonej kwoty nie mogły zatem zostać poczytane za udowodnione.

W ocenie Sądu wobec niewykazania przez powoda zarówno zasadności dochodzonego żądania jak i jego wysokości, niniejsze powództwo należało oddalić.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku z dnia 18 sierpnia 2016 roku.